

Regionální muzeum v Litomyšli

zřizované Pardubickým krajem

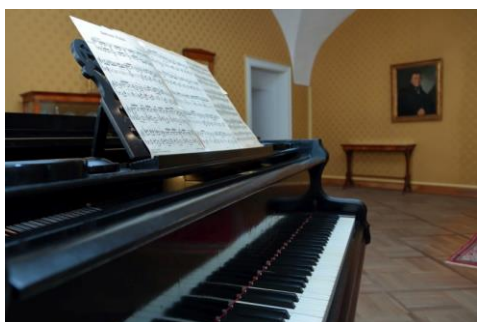
TISKOVÁ ZPRÁVA

20. březen 2023

NOVINKY

Zahájení nové turistické sezony v Portmoneu a Rodném bytě Bedřicha Smetany

25. březen 2023

Během svých výletů budete moci již od soboty 25. března navštívit nejen muzeum (otevřeno celoročně), ale také Rodný byt Bedřicha Smetany a Portmoneum – Museum Josefa Váchala. Otevřeno bude v těchto dvou objektech vždy v sobotu a neděli v 9–12 a 13–17 hod. Víkendová otevírací doba bude platit i po celý duben, od května bude otevřeno od úterý do neděle. Prohlídky mimo otevírací dobu je možné objednat pro skupiny minimálně deseti osob. Prohlídku stálé expozice Rodného bytu Bedřicha Smetany

vám opět zpřijemní interaktivní program „Muzicírování s Bedříškem“. Přímo v rodném bytě slavného skladatele si můžete zahrát na dobovém koncertním křídle. Nemusíte být profesionální hudebník, stačí, že máte rádi hudbu a hrajete na klavír.

(Hana Klimešová)

Výstava v Portmoneu

Zbyněk Hraba – Linomyšlení

25. březen – 29. říjen 2023

V Portmoneu – Museu Josefa Váchala bude v letošní sezoně k vidění výstava grafika Zbyňka Hraby z Prahy. Zbyněk Hraba (*1960) jako jeden z mála autorů zasvětil svou tvorbu výhradně linorytu. Studoval Střední průmyslovou školu grafickou v Praze (obor grafická úprava tiskovin) a následně Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze v ateliéru knižní kultury a písma prof. Milana Hegera. Řadu let pak pracoval jako výtvarný redaktor v různých nakladatelstvích a současně navrhoval logotypy i grafickou podobu knih, časopisů a výstavních katalogů.

Zbyněk Hraba – Velká fuga II

Vystavené grafiky představují všechna hlavní témata, jimž se Zbyněk Hraba věnuje – přírodu, hudbu, zátiší a portréty. Zbyněk Hraba je, stejně jako Váchal, schopen své vícebarevné linoryty tisknout z jedné jediné desky, postupně odrývané pro jednotlivé barvy. A stejně jako Josef Váchal se také Hraba rád toulá přírodou a zachycuje její náladu, hru světla a stínů, okamžik dokonalého, někdy jen vteřiny trvajícího nasvícení, či genius loci místa. Navíc používá celou řadu různých vrypů, od jednoduchých linek v jednom či několika směrech až po křížky a drobné trojúhelníčky, kterými vzniklé dílo oživuje a téměř animuje. Zvláště v zobrazené krajině pak do díla dostává až neuvěřitelně mnoho pohybu a atmosféry, jež u jiných autorů tvořících technikou linorytu postrádáme.

Vernisáž výstavy se uskuteční v pátek 24. března od 17 hodin.

(Hana Klimešová)

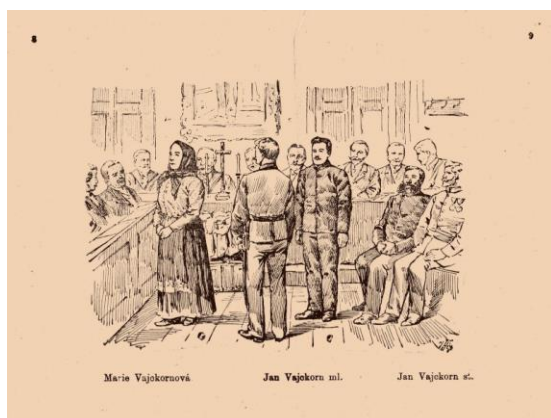
Přednáška

Mord ukrutný

Odras skutečné události v ústních, psaných a tištěných pramenech

28. březen 2023

V noci ze 4. na 5. července roku 1907 byla na silnici u Křtin spáchána čtyřnásobná vražda připomínající loupežnické přepadení ze starších dob. Tento násilný čin a následující soudní proces s obžalovanými, mezi kterými byla i žena, vzbudil v obyvatelstvu celého kraje nemalý rozruch.

Podrobně vylíčený zločin, ve kterém sehrály svou roli nenávisť, alkohol i značný obnos peněz, byl pak několikrát vydán jako kramářský tisk. Zajímá vás, nakolik byl příběh skutečným a co je literární fikce?

Přednáška PhDr. Jany Polákové, Ph. D. z Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně proběhne v úterý 28. března od 17 hodin.

(Miluše Vopařilová)

Program pro školy, školky, školní družiny

Veselé jarní tvoření

28. – 30. březen 2023

Jaro je pro mnohé nejkrásnějším obdobím roku. Příroda se probouzí do nového života a lidé si slavením velikonočních svátků připomínají památku umučení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Velikonoční zvyky i křesťanské tradice bychom rádi přiblížili žákům na našich dílnách. Jejich součástí tak bude povídání o jaru, čtení známých i méně známých velikonočních koled a říkanek, řemeslné a výtvarné tvoření.

Délka programu: max. 90 minut

Cílová skupina: MŠ, 1.–5. třída ZŠ, školní družiny

Termíny dílen: v časech 8.00, 10.00, 13.00 nebo dle domluvy (např. hodiny výtvarné výchovy)

Vstupné: MŠ 20 Kč; žáci škol s předplacenou permanentkou 30 Kč; žáci škol bez předplacené permanentky 40 Kč; učitelé zdarma; v ceně programu je zahrnut materiál na tvoření a lektor

Provázanost s RVP: Člověk a jeho svět – Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás a Lidé a čas; Člověk a společnost; Umění a kultura – Výtvarná výchova; Člověk a svět práce; Doplnující vzdělávací obory

Klíčové kompetence RVP: Kompetence k učení; Kompetence k řešení problémů; Kompetence komunikativní; Kompetence sociální a personální; Kompetence občanské; Kompetence pracovní

Na program je potřeba se objednat cca 14 dnů předem na kmoskova@rml.cz, info@rml.cz a u průvodců na čísle 461 615 287.

(Renata Kmošková)

Program pro širokou veřejnost

Velikonoce v muzeu

Vynášení Morany – Smrt jsme vám vynesli, nový líto přinesli...

sobota 1. dubna 2023, 14–16 hodin

Zveme Vás na již tradiční vynášení Morany, Smrtholky či Smrtonošky z města. Přijďte se rozloučit se zimou a společně s námi Moranu vynést z města a poslat po vodě pryč. Zpět si poté přineseme nové líto či létěčko s příslibem všeho dobrého po celý příští rok.

14.00 – hudební pásmo představující lidové zvyky v podání folklorního souboru **Heblata ve spolupráci s tanečním oddělením při ZUŠ B. Smetany v Litomyšli**. V případě hezkého počasí program proběhne před vstupem do muzea, jinak v přednáškovém sále muzea.

Těšíme se na vás. Změna programu vyhrazena!

(Renata Kmošková)

Otevírací doba o velikonočních svátcích

Velký pátek, Bílá sobota, Velikonoční neděle, Velikonoční pondělí (7. – 10. duben 2023):

Hlavní budova 9–17 hod.

Rodný byt Bedřicha Smetany 9–12 a 13–17 hod.

Portmoneum 9–12 a 13–17 hod.

(Renata Kmošková)

Komentované prohlídky expozice s ředitelem muzea

Expozice s názvem *Litomyšl – město kultury a vzdělanosti* představuje velmi bohaté dějiny města. Pozoruhodné jsou archeologicky odkryté pozůstatky středověké zástavby kolem tzv. scholastikovy brány, modely představující stavební vývoj zámekského návrší, nejstarší fotoaparát v ČR, katovský meč, funkční replika Křížikovy obloukové lampy a stovky dalších historických artefaktů. Zvu vás na komentovanou prohlídku expozice. Společně projdeme dějinami města od jeho počátků až do 20. století. Všechny vaše případné dotazy rád zodpovím.

Termíny prohlídek: neděle 16. dubna, 14. května, 11. června, vždy ve 14 hodin.

Prohlídka bude trvat 60 až 120 minut dle zájmu. Cena jednotné vstupenky je 160 Kč. Počet míst na prohlídce je omezen na 10 osob.

Rezervace nutná na emailu klimes@rml.cz (sdělte prosím počet rezervovaných míst a kontaktní telefon).

Těším se na setkání s vámi!

René Klimeš, ředitel Regionálního muzea v Litomyšli

*Funkční replika Křížikovy obloukové lampy v expozici
litomyšlského muzea*

Beseda v Portmoneu

Portmoneum – Příběh neobyčejného domu

21. duben 2023 od 18 hodin

Pro novou expozici *Váchalova musea* vznikl během poslední rekonstrukce domu na přelomu let 2019 a 2020 nový dokumentární film určený pro návštěvníky *Portmonea*. Vypráví historii domu čp. 75 v ulici Terézy Novákové od doby, kdy se do něho nastěhovala rodina Portmanových. Odhaluje nejen život obyvatel domu a zajímavá setkání, která zde proběhla, ale také to nejdůležitější – práci dnes slavného malíře a grafika Josefa Váchala na malbách v interiéru. Nechybí vzpomínky restaurátorů na průběh záchrany Váchalových maleb za éry Ladislava Horáčka a připomínka významu Horáčkovy osoby pro Litomyšl i proslavení Váchalova díla.

Letos v červnu uplyne 30 let od otevření *Portmonea – Musea Josefa Váchala* veřejnosti, a tak je dokument a setkání s jeho autorkou ideální příležitost, jak si toto jubileum připomenout.

Režisérka Tereza Brázdová natočením dokumentu volně navázala na svůj absolventský film *Krvavý román*, který věnovala Ladislavu Horáčkovi a jeho vztahu k této Váchalově ikonické knize.

V rámci večera proběhne beseda s režisérkou Terezou Brázdovou a dalšími aktéry a promítání dokumentu *Portmoneum – Příběh neobyčejného domu*. Kapacita míst je omezena, rezervace na klimesova@rml.cz. Jednotné vstupné 50 Kč.

(Hana Klimešová)

Lázně ducha v muzeu

29. – 30. duben 2023

Již tradičně vás zveme o lázeňské sobotě k posezení na našich **slunečních terasách**, kde můžete obnovit svoje duševní síly nebo načerpat inspiraci. Po celý den pro Vás budou připravena plážová lehátka vyzývající k odpočinku a relaxaci.

K vaší pohodě jistě přispěje od 13.30 recesistické **koupání otužilců** z České Třebové v dobových plavkách v dřevěné kádi před budovou muzea.

Dětem i dospělým vřele doporučujeme k návštěvě také **dětskou hernu** a **výstavu Do Brna široká cesta**, která vás přiblíží kramářské písně se světskou tematikou.

Svoji duši můžete osvěžit také návštěvou **Rodného bytu Bedřicha Smetany**, kde bude připraven interaktivní program *Muzicírování s Bedříškem*. V bytě slavného skladatele si tak budete moci zahrát na dobovém koncertním křídle. Nemusíte být přitom profesionální hudebník, stačí, že máte rádi hudbu a hrajete na klavír. Otevřeno bude i **Portmoneum – Museum Josefa Váchala** s unikátní nástěnnou výzdobou.

Otevírací doba o lázeňském víkendu:

Hlavní budova muzea 9–19 hod.

Rodný byt B. Smetany a Portmoneum 9–12, 13–17 hod.

Další informace k soutěži i zahájení jedenácté litomyšlské lázeňské sezony najdete na www.lazneducha.cz.

(Renata Kmošková)

Výstava železničních modelů a kolejíšť

29. – 30. duben 2023

Ve velkém výstavním sále muzea bude k vidění více než desítka kolejíšť s do detailu zpracovanými lokomotivami, vagónky i nádražími. Nebudou chybět ani humorně ztvárněné scénky v okolí tratí. Jedno kolejíště bude k dispozici dětem na hraní.

Výstava bude otevřena v sobotu 29. dubna od 9 do 19 hodin a v neděli 30. dubna od 9 do 15 hodin. Přijďte se pokochat, jste srdečně zváni!

Výstavu pořádá Regionální muzeum v Litomyšli a Společnost přátel železničního modelářství a železnice, z.s.

(Tomáš Čermák)

Dílna pro veřejnost v Portmoneu

Suchá jehla – inspirace Bohuslavem Reynkem

5. květen 2023 od 17 hodin

Přijďte si vyzkoušet grafickou techniku tzv. suché jehly, která spočívá ve vyrytí kresby ostrým hrotem do měděné desky a její následné otištění na papír v grafickém lise. Výsledné práce mívají nezaměnitelný měkký až sametový charakter. Pro svou nenáročnost byla tato technika oblíbená u mnoha známých umělců, jako např. Rembrandta van Rijna, Edvarda Muncha nebo Pablo Picassa. Z Váchalových současníků byla suchá jehla doménou Bohuslava Reynka.

Lektorkou kurzu je Anna Pátková.

Na dílnu je nutné se předem přihlásit na email klimesova@rml.cz nebo na tel. 777 840 425. Kapacita je 8 osob. Kurz je určen pouze pro dospělé a děti přibližně od 15 let. Cena dílny 400 Kč včetně vstupu do expozice. Portmoneum bude otevřeno výhradně pro účastníky kurzu.

(Hana Klimešová)

Symposium k výročí 170 let od narození Terézy Novákové

11. – 12. květen 2023

Poslední červencový den letos uplyne 170 let od narození Terézy Novákové (1853–1912), spisovatelky, představitelky tzv. venkovské prózy, která se díky několikaletému pobytu v Litomyšli zaměřila hlavně na oblast Litomyšlska a Prosečska. Nováková ve svém díle zdokumentovala realie venkovského života na konci 19. století a sesbírala také řadu etnografického materiálu. Ten zapůjčovala na výstavy a nakonec darovala do Národního muzea v Praze. Věnovala se také otázce feminismu a spolu s Františkou Plamínkovou podpoře volebního práva žen. Když se na konci života přestěhovala na chalupu do Proseče, pořádala hojně navštěvované hudební a literární večery, a jezdila přednášet po širokém okolí.

K připomenutí této významné spisovatelky a etnografky připravuje Regionální muzeum v Litomyšli symposium – jeden den vyplněný odbornými příspěvky a druhý den s exkurzí na Budislav a do Proseče. Symposiumu předchází 10. května 2023 Seminář České národopisné společnosti, také zaměřený na téma, kterému se Teréza Nováková v našem regionu věnovala, a sice na výzdobu a nápisy na lomenicích a štítech lidových staveb.

Účast je možná na obou akcích. Konferenční poplatek na akci je jednotný, ve výši 400 Kč, zahrnuje drobné občerstvení a dopravu na exkurzi. Zájemci se s příspěvky i bez nich mohou hlásit do 14. dubna 2023 na email klimesova@rml.cz. Přihlášku a podrobnější informace najdete na www.rml.cz. Kapacita je omezena velikostí přednáškového sálu muzea.

(Hana Klimešová)

Výstava

Do Brna široká cesta

Kramářské písně se světskou tematikou

19. leden – 8. květen 2023

„Do Brna široká cesta, pěkně ušlapaná všeka...“ zpívá se v kramářské písni, která dala název výstavě o jarmarečních tiscích z 18. a 19. století pořádané v roce 2021 v Moravském zemském muzeu v Brně. My vám představujeme putovní verzi této výstavy, kterou jsme obohatili o litomyšlské štočky a tisky z produkce zdejší tiskárny. Přijďte se seznámit s jazykovou i grafickou historií těchto drobných tisků a poznat plný rozsah témat, která bavila a zajímala prostý lid předminulého století. Výstava je bohatě doplněna předměty ze sbírek

muzea, které ilustrují životní styl 19. století stejně rozmanitě jako kramářské písně.

Komentované prohlídky s ukázkou tisku na historickém knihařském lisu zapůjčeném z tiskárny H.R.G. spol. s r.o.:

Sobota 15. dubna 2023 ve 14.00

Přednáška *Mord ukrutný* – *Odras skutečné události v ústních, psaných a tištěných pramenech*

Přednáška PhDr. **Jany Polákové**, Ph. D. z Etnografického ústavu Moravského zemského muzea v Brně proběhne **v úterý 28. března v 17 hodin.**

(Miluše Vopařilová)

Dětská herna

od 28. května 2022

Vážení a milí návštěvníci, zveme Vás a Vaše děti do naší herny. A na co se můžete těšit? Na oblíbené hrací koutky, domeček, dřevěnou stavebnici, výtvarné tvoření pro malé umělce a mnoho dalšího. Na své si přijdou kluci i holčičky. Věříme, že návštěva herny pro Vás bude příjemným zážitkem a relaxací nejen během prohlídky muzea. Těšíme se na Vás!

(Renata Kmošková)

DLOUHODOBÉ PROGRAMY

Expozice

Litomyšl – město kultury a vzdělanosti

Více informací k expozici naleznete zde:
<http://www.rml.cz/cs/muzeum/expozice.html>

Expozice
Litomyšl
– město kultury
a vzdělanosti

Vzdělávací programy

Udělej si vlastní sgrafito – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/sgrafito.html>

Pojďte s námi do muzea – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/pojdte.html>

Prameny poznání – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/prameny.html>

Za starého mocnářství – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/mocnarstvi.html>

Jak vzniká mapa – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/mapa.html>

Středověké město – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/mesto.html>

Putování do Betléma – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/putovani.html>

Litomyšl jinak – <https://www.rml.cz/cs/vzdelavaci-programy/litomysl-jinak.html>

Permanentky pro školy

Regionální muzeum v Litomyšli nabízí speciální permanentky, které za zcela symbolickou částku umožní celoroční návštěvy muzea školním třídám. Více zde: <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-navstevniky.html>

PUTOVNÍ VÝSTAVY LITOMYŠLSKÉHO MUZEA

Retrogaming

Počátky osobních počítačů u nás

18. březen – 25. červen 2023, Muzeum a galerie Hranice

Interaktivní výstava historických počítačů a počítačových her – více zde:

<https://www.rml.cz/cs/novinky/aktualita/retrogaming-pocaty-osobnich-pocitacu-u-nas-2023-03-18>

Krvavý román Josefa Váchala

1. březen – 1. květen 2023, Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě

Výstava je věnována nejznámějšímu tisku Josefa Váchala, který vydal v roce 1924 v nákladu 17 exemplářů.

Informace o putovních výstavách nabízených RML naleznete zde:

Čtení pod lavicí – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/cteni-pod-lavici.html>

Retrogaming – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/retrogaming.html>

Zmatené peníze – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/zmatene-penize.html>

Astronomické tradice – <http://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/astronomie.html>

Krvavý román Josefa Váchala – <https://www.portmoneum.cz/portmoneum/putovni-vystavy>

Litomyšl – hlavní město současné české architektury – <https://www.rml.cz/cs/informace/pro-muzea/architektura.html>

Otevírací doba – hlavní budova

Út–Pá: 9.00–12.00, 13.00–17.00

So–Ne: 9.00–17.00

letní prázdniny Út–Ne: 9.00–17.00

Otevírací doba – Rodný byt Bedřicha Smetany a Portmoneum – Museum Josefa Váchala

duben, říjen: So, Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

květen – září: Út–Ne: 9.00–12.00, 13.00–17.00

Přístup pro handicapované návštěvníky

Hlavní budova muzea je plně bezbariérová včetně toalet (vchod z Jiráskovy ulice).

Rodný byt B. Smetany a Portmoneum – Museum Josefa Váchala nejsou bezbariérové (několik schodů, či převýšení; úzké průchody apod.), přístupné jsou pouze s vlastním asistentem.

Tiskový servis:

Regionální muzeum v Litomyšli, tel: 461 615 287, email: info@rml.cz

Pokud máte zájem o více informací ohledně výstav a projektů, kontaktujte následující pracovníky:

Archeologie – Mgr. Jana Němcová, 739 031 857, nemcova@rml.cz

Portmoneum / Teréza Nováková – Mgr. Hana Klimešová, 777 840 425, klimesova@rml.cz

Lektorované programy – Renata Kmošková, 461 611 162, kmoskova@rml.cz

Do Brna široká cesta – Mgr. Miluše Vopařilová, 461 611 162, voparilova@rml.cz

Výstava železnic – Tomáš Čermák, DiS., 461 615 287, cermak@rml.cz

Prohlídky expozice – Mgr. René Klimeš, 739 031 849, klimes@rml.cz

Retrogaming / Zmatené peníze / Čtení pod lavicí – Mgr. Petr Chaloupka, 605 508 753, chaloupka@rml.cz

Astronomické tradice – PhDr. Martin Boštík, 461 614 626, bostik@rml.cz

Kde pracovníci muzea sídlí?

V hlavní budově (Jiráskova 9) a v budově zámeckého pivovaru v Litomyšli (Jiráskova 133), část B, vstup z ulice Jiráskova.

Pro badatele:

Badatelna je otevřena v pracovních dnech po předchozí domluvě s jednotlivými kurátory.

Změna programu vyhrazena!